

క్వాళా /kvālā/ n. గుమ్మడి కాయ; pumpkin; (పంప్స్).

ఘరే ముంగాళ్ క్వాళా భాందచచ. ఇంటిముందు గుమ్మడి కాయ కడతారు.

కాక /kāka/ n. పినతండ్రి; dad's younger brother; (డెట్టు యంగర్ బదర్); కాకా; చాచా. బాపేర్ భాయినఁ కాక కన్ కఁచచ. నాన్న తమ్ముని పినతండ్రి అని అంటాము.

కాక్ల /kākla/ n. కాకీ; crow; (క్రోవ్); కాక; కౌఆ.

కాకడి /kākdi/ దోసకాయ; cucumber; (క్యుకంబర్); కకడి. కాకిడినఁ రాందన్, కాటన్ ఖాయెవాసు. దోసకాయలను వండుకొని, కోసి తినవచ్చు. కాక్లీర్ నొంగావ్ రాస్ ఆచ్చుఁచ. దోసకాయ కూర చాలా మంచిగా ఉంది.

కాకీ /kāki/ n. చిన్నమ్మ; younger sister of mother; (యంగర్ సిస్టర్ ఒవ్ మదర్); చిన్నమ్మ. బాపేర్ భాయార్ టాంట్రీన్ కాకి కన్ కఁచ. నాన్న యొక్క తమ్ముడి పెండ్లాన్ని చిన్నమ్మ అని అంటాము.

కాకొటి /kākoṭi/ n. వెడల్పాటి కర్రపాత్ర; wood basin with lot of width; (ముడ్ చేయున్ విన్ లోటి ఒవ్ విత్త). కాకొటి మ ఆటో పీంచచ. వెడల్పాటి కర్రపాత్రలో పిండి పిసుకుతారు.

కాగద్ /kāgad/ n. పత్రిక; newspaper; (న్యూస్పోచ్చుర్); పత్రికా; పత్ర; పత్తా; కాగజ; సమాచార పత్ర.

కాగలా /kāglā/ n. కొండ నాలుక; uvula; (యువుల); గలశుండి; కౌఆ. లండిమార్ ఏక భాగ్ కాగలా. గొంతులో ఒక భాగం కొండ నాలుక.

కాప్టి /kācli/ n. చిప్పు; broken hard coconut; (ట్రీకన్ హో కొంకణ్టు). నారళేర్ కావలితి చూలో కఁచ. కొబ్బరి చిప్పులతో వంట చేస్తారు.

కాజళ్ /kājal/ n. కళ్ళజోడు; spectacles; (స్ప్రెక్టాకల్స్).

అంకి సమోర్ దికాయేనిజన కాజళ్ ఘూలఁచ. కళ్ళ సరిగ్గా కనపడనట్లయితే కళ్ళజోడు తొడుగుకుంటాము.

కాట్ /kāṭ/ n. రాటు; dent; (డెంట్).

కాట్టు /kāṭtu/ కత్తి పీట; cutter with base; (కట్టర్ విన్ బెయ్మ్).

కాట్టో కర్ /kāṭṭō kar/ v. బిగించు; tighten; (తైత్తువు); కస; కసకర బాఁధ; తాన. గట్టిపరువు; confirm; (కన్వమ్).

కాటేర్ /kāṭēr/ • v. నరుకు; butcher; (బుదర్); కాట; అలగ కర; టుకడె కర. వొత్త ఆణ్టపడోజుకో రూఢేనఁ కాట్.

అక్కుడ అడ్డంగా ఉన్న చెట్టును నరుకు. • v. కరుచు.

• v. కత్తిరించు. • n. కోత; harvest; (ప్రవిష్టి); కట్టి.

• కోయడం; snap; (స్నేహి); కటర; కాట.

కాటేవాళోఖడ్ /kāṭēvāḷōkhad/ n. రక్కుసిగడ్డి; spear grass; (స్ట్రుయర్ ర్సాన్).

కాటో దెకేర్ /kāṭō dekēr/ తీక్షణంగా చూడటం; looking seriously; (ఉక్కిచ్ సీయరీయస్టిస్టు).

కాడ్ /kāḍ/ v. తియ్యి; remove; (రిమువ్). రుగ్గులా కాడ్. వొక్కా-తియ్యి. నాత్ కాడ్. కళ్లెం తియ్యి. పేసా కాడ్. పైసలు తియ్యి.

కాణ్ఱ /kāṇnaṁ/ conj. వల్ల; because of; (బీకోస్ ఒవ్); కె కారణ; సే; సంభవ. ఓర్ కాణ్ఱముగో. వాని వల్ల నేను వెళ్ళాను.

కాణాక్ /kāṇāk/ v. తీసివెయ్యి; remove; (రిమువ్). లారీమా ఫిజికో విస్త్రానఁ బారు కాణాక్. లారీలో ఉన్న పరికరాలను బయలుకు తీసివెయ్యి.

కాణో /kāṇō/ adj. గుడ్డి; blind; (బ్లైండ్); దృష్టిహిని; అంధ.

కాన్ /kān/ n. చెవి; ear; (ఉయర్). కాన్ సామ్పుఁచ. చెవి వింటుంది.

కాన్క్యా /kānkyā/ n. కానుక; gift; (గిఫ్ట్). దేవేనఁ కాన్క్యా చడాయేర్ వాసు దేవలేనెగో. దేవుడికి కానుక సమర్పించడానికి గుడికి వెళ్ళాడు.

కాన్ని /kānni/ n. కాడి; yoke; (యోక్). బళదూర్ గొదడి పరఁ కాన్నిఁచ. ఎడ్డ మెడ్డై కాని ఉంది.

కాంజ్ /kāñj/ మూల్గడం. పక్కు తావ్ ఆన ఆద్యై కాంజ్ రోచ. బాగా జ్యారం వచ్చి వ్యక్తి ములుగుతున్నాడు.

కాంక్ర్ /kāñkra/ n. కంకర; rock pieces; (రొక్ పీసిన్).

కాంచీ /kāñcīli/ n. రవిక; blouse; (భూన్); చోలి; అంగియా. బాయిలోగ్ కాంచీ ప్యాగ్ రఁచ. స్త్రీలు రవికలు కట్టుకుంటారు.

కాంగీ /kāngsi/ n. దువ్వెన; comb; (కోం); కంచీ; కంఘా. కాంగీతి మాత్రొ వామాఁచ. దువ్వెన తో తలను దువ్వుతారు.

కాందా /kāndā/ • n. • ఉల్లిగడ్డ; onion; (అనీయన్). హామార్ ఫేతేమా కాందా పచావాచా. మాచేనులో ఉల్లిగడ్డ పండిస్తాము. • గొంతు; neck; (లక్క); కంఠ; గలా; స్వర; వాణి.

కాందార్ పాన్ /kāndār pān/ ఉల్లాకు; label; (లేయుల్).

ఫేతేమాతి కాందార్ పాన్ తోల్లామా. చేనునుండి ఉల్లి ఆకు తీసుకు వస్తాం.

కాంటాళి మిటికి /kāntāli miṭiki/ ముళ్ళు కప్పు.

కాంజి /kāñji/ n. నాచు; moss; (మొన్). తలాపీమా కాంజి రచ. చెరువులో నాచు ఉంటుంది.

కాందో /kāndō/ n. బాహువు; shoulder; (శోల్లు); భుజా; కంధా. లాకడెను కాందేప్ర పాడ్. మొద్దును బాహువుపై ఎత్తు. కాందే ఘర్ చోల్ లాగ్గి. బాహువుపై దెబ్బ తాకింది.

కాంకో /kāñkō/ n. వంక; armpit; (ఆమ్మిపింట); కాఁఖ.

కానేర్ కమ్ముల్ /kānēr kammal/ n. చెవిపోగు; earring; (ఊయర్రిట్). బాయలోగ్ కానేర్ కమ్ముల్ ఘాలఁచ. స్త్రీలు చెవి పోగు పెట్టుకుంటారు.

కానేర్ వేళ్ /kānēr vēj/ చెవికన్నుం; ear hole; (ఊయర్ హోల్).

కాబ్జో /kābjo/ n. తాబేలు; tortoise; (టోలోయ్); కాబ్జో. కాబ్జో ఊంప్రు కోప్పి రచ. తాబేలు పైన డిప్ప ఉంటుంది.

కామ్ /kām/ n. పని; work; (వక్). కామ; కార్య. మఁదాడి పరాశ్రాతి ఊటన్ ఫురేర్ కామ కరూచు. నేను రోజు ఉదయం లేచి ఇంటి పని చేస్తాను. కామ కర్. పని చెయ్య.

కారట్ /kārat̄/ n. ఉత్తరం; letter; (లటర్); ఉత్తర; పత్ర; చిట్టి. మన ఏక్ కారట్ దెమల్. నాకు ఒక ఉత్తరము పంపివ్వ.

కారణ్ /kāraṇ/ n. విభక్తి; case; (కేయ్); విభక్తి.

కార్ఖానా /kārkhaṇā/ n. కార్ఖానా; factory; (ఫ్లైరి); కారఖానా.

కార్యం /kāryam/ n. కార్యక్రమం; programme; (ప్రోగ్రమ్); కార్యక్రమ. ఆజీర్ కార్యం కాయి. ఈ రోజు కార్యక్రమం ఏమిటి.

కార్లెలట్టా /kārlelat̄ā/ n. వంకీల జట్టు; perm; (పర్మ).

కార్వాయి /kārvāyi/ కర్తవ్యం, బాధ్యత, పని. మార్ కామ కార్వాయి తూట్ కర్. నా పని చేసే బాధ్యత ఎలాగైనా సిదే.

కాలజ్ఞాని /kālajñāni/ n. కాలజ్ఞానం; prophecy; (ప్రిపని).

కాల్ /kāl/ n. నిన్న; yesterday; (యెస్టాడ్); కలబీతా హ్యా.

కాల్ కేవై గో. నిన్న ఎటూ వెళ్ళినావు.

కాల్వా /kālvā/ n. కాలువ; canal; (కనెల్); నాలా; నహర. యే

కాల్వామా అస్సాన్ పాణీ ఫఱ. ఈ కాలువలో నీట్లు ఎక్కువగా వస్తున్నాయి.

కాళి మర్చె /kāli marcē/ adj. మిరియాల; ground pepper; (గ్రౌండ్ పపర్). కాళి మర్చెర్ పొడి పక్కి బఁశిచ. మిరియాల పొడి బాగా మండుతుంది.

కాళో /kālō/ • n. నలుపు; black; (బ్లక్). యేను కాళో కర్. దీనిని నలుపు చెయ్యి.

• n. కొరతు; lack; (లక్క); కమీ; అపూర్ణతా.

• n. కరువు; famine; (ఫిమిన్). పొంటా పాచేనిజే సమయాన కాళో సమయా కవ. పంటలు పండక పోతే కరువు వస్తుంది.

• adj. నలుపు; black; (బ్లక్); కాలా. కాల్కార్ రంగ్ కాళో. కాళి రంగు నలుపు.

కావ్లి /kāvli/ n. • కావలి; guard; (గాడ్); రఖవాలి. సిపాయి అపణ చుట్టుకావలి రచ. నైనికులు మన చుట్టు కావలి ఉంటారు. ఫేతారిమా కావ్లి సోవచ. చేనులో కావలి కాస్తారు.

• కాపలా; watch; (హోచ్); పహరా. మార్ బేటీర్ కావ్లి రచ. నా కూతురికి కాపలాగా ఉండు.

కాయి /kāmyi/ ఏమి; what; (హోచ్). ఉందూన భాయేను కాయి చేసి. వాళ్ళకు తినటానికి ఏమి లేదు.

కాయికన్ /kāmyikanam/ • కారణం, ఎందుకు. నామ కాయికన్ జార్మ. ఊరికి ఎందుకు వెళ్తున్నావు.

• adv. ఎందువల్ల; why; (ఔ). కాయికన్ నామ గో. ఎందువల్ల ఊరికి వెళ్ళావు.

కాయికో /kāmyikō/ • n. ఏదో; so; (పో); కోई. మను కాయికో రేణో. నాకు ఏదో కావాలి.

• adv. ఏమో; possibly; (పొసబ్లి). తూకేరొజకొ కాయికో. నువ్వు చెప్పేది ఏమిటో.

కికాటి /kikāṭi/ n. కూత; howl; (హావ్). ఏక్ కికాటి మారన్ హాంకార్. ఒక కూత వేసి పిలువు.

కిచల్లి జాగ్ /kicalḍi jāg/ n. చిత్తడినెల; marsh; (మాశ్).

కిచ్చో /kicalḍo/ adj. బురద; mud; (ముడ్); నమీ; తరీ. కిచ్చో కూండ మత్. బురద తొక్కును.

కిడికి /kidiki/ *n.* కిలీకి; window; (విండ్స్).

కిదెజకో /kidejako/ *adj.* ఏర్పారచిన; select; (సిలేక్స్). ఈ వాసు కిదెజకో కామ్. అతడి కోసం ఏర్పారచిన పని.

కిదొజకో /kidojako/ *adj.* చేసిన; manufactured; (మొంయుపెక్కడ్). ఈ కామ్ కిదొజకో కూడ్. ఈ పని చేసిన వ్యక్తి ఎవరు. *n.* వాడినది; used one; (యున్స్ వన్). తూ కిదొజకో ఖాతర్ చేసి. నువ్వు వాడినది బాగా లేదు.

కిర్కిండి /kirkindī/ ఆడ తొండ; a female reptile which looks like lizard; (ఎయి ఫీమేయ్ రెప్పియల్ విచ్ లుక్ లైక్ లిస్ట్ర్). కిర్కిండి జమిమిపర బంచచ. ఆడ తొండ బూమిపై నివసిస్తుంది.

కిర్కిండో /kirkindō/ • *n.* మగ తొండ.

• *n.* తొండ; lizard; (లిస్ట్); girrigigat.

కిలాడి /kilādi/ *n.* టక్కురి; cunning; (కనింగ్). కిలాడి కేని హతాయేని. టక్కురి ఎవరికీ చిక్కడు.

కీడా /kīdā/ పురుగు; insect; (ఇంస్ట్క్ష్). ఫేతేమా కీడా పడగే. చేనుకు పురుగు పట్టింది.

కీడి /kīdī/ *n.* చిమ; ant; (అంట్); చీటి.

కీన్చు /kīnc/ *n.* బురద; morass; (ముర్స్); కిచిడ; కిచ.

కీంచేవాళ్ జమిమై /kīñcēvāl jammi/ బురద నేల; muddy soil; (ముడ్డి సొళల్).

కీర్ /kīr/ *n.* గీత; line; (లైన్); లకిర; రెఖా. అత్తి మోటన్ కీర్ కాడ్. ఇక్కడ పెద్ద గీత గీయుము.

కుక్కడి బాత్తు /kukkaḍi bāttu/ కోళ్ళ పోట్లాట; gambling with cock fighting; (గ్యాంభీంగ్ వింగ్ కోక్ ప్లెటీంగ్). కుక్కడి బాత్తు పడరే చ. కోళ్ళు కొట్లాడుతున్నాయి.

కుక్కి /kukki/ *n.* కోడి; hen; (హౌన్); మూగా. కుక్కి ఇండా మేలి. కోడి గుడ్డు పెట్టింది.

కుక్కు /kukku/ కోడి పుంజు; cock; (కొక్). రాత్ కుక్కు బోలో. రాత్రి కోడి కూసింది.

కుటాలేర్ /kuṭālēr/ తన్న లబడు. హామ్ లడాయిమా కుటాలిదే. మేము వైరంలో తన్న లుబడ్డాము.

కుడి /kudi/ • *adj.* చేదు; bitter; (బిటర్); ఖీంచ. కర్లూ కుడి రచ. కాకర కాయ చేదుగా ఉంటుంది.

• *n.* వగరు; acrid; (ఎక్కింగ్); కసెలాపన. కోటియా కుడి రచ. ఎలక్కాయ వగరుగా ఉంటుంది.

కుణసితి /kunasiti/ *adv.* ఎదైనా; anything; (ఎనితిట్). కుణసితి ఏక్ విస్త్రామోల్ లామా. ఎదైనా ఒక వస్తువు కొనుకొడ్డామా.

కుణెతి /kuṇiti/ *pron.* ఎవరైనా; anyone; (ఎనివన్); కోఈ. కుణెతి ఏక్ ఆవో. ఎవరైనా ఒకరు రండి.

కుదేరో /kudēro/ *n.* దూకడం; గెంతడం; jump; (జంప్). పాణీ మ కూదేరో ఆవోచ్ కోని. వానలో గెంతడం మంచిది కాదు.

కుంకన్ /kuṅkan/ *pron.* ఎలా; how; (హా); కైసా. కుంకన్ ఘర్ జామా. ఎలా ఇంటికి పోదాము.

కుంజి /kuñji/ *n.* తాళం చెవి; lock; (లోక్). అపణ్ కీమి జామాతో ఘరేన కుంజి ఘూలన్ జావాచ. మనము ఎట్లైన వెళ్తే ఇంటికి తాళం వేసి వెళతాము.

కుయింతి /kuyimti/ ఎలాగైనా; anyhow; (ఎనిహా). తూ కుయింతి కర్ఱు. సీవు ఎలాగైనా చేయాలి.

కురిచు /kurci/ *n.* కురిచు; chair; (చేర్); కుర్సి; కురసి. ఒడిమా పంతుల్ కురిచుమా బ్యాంటొపేరో. ఒడిలో పంతుల్లు కురిచులో కూర్చునాడు.

కులా /kulā/ • *v.* చెరుపు; damage; (డమిజ్); హాని; అహిత. ఫేతారినఁ కులాన్ హోటో నాక్. చేనును చెరిపి తిరిడి విత్తండి. • *v.* కూలుచు; demolish; (డమాలిష్). ఘర్ కులానాక్. ఇల్లు కూలుచు. • *v.* చేరుపు; augment; టికావ. భాంద్ మేలే జేను కులానాకే. కట్టిన వాటిని చేర్చేశారు. • *n.* తుడువు; brush; (బ్రష్); పాంఛ; రగడ; సాఫ కర. ఖరాప లకొజేను కులా. తప్ప రాసినదాన్ని తుడువు. లక్కుమేలేజేను కులా. రాసినదాన్ని చెరుపు.

కుష్టి /kuṣṭi/ కుష్ట రోగం; leprosy; (లెప్సీసీ).

కువజుం /kuṁvajum/ ఎలా పడితే అలా; haphazardly; (ప్రాపజూర్ణలీ). తూ కువజుం వాతేకరేర్ ఘూళో. సీవు ఎలా పడితే అలా మాట్లాడడం మరిచిపో.

కువారి /kuṁvāri/ *n.* అవివాహిత; unmarried girl; (అన్ మరిడ్ గల్). వాయా వికొనిజకో ఛ్వారీను కువారి క. పెళ్ళి కాని ఆమ్మాయిని కన్స్ అంటారు.